

Split payment - VAT: problemy podatników w praktyce

Anna Piskor, [doradca podatkowy Wrocław](#), Rödl & Partner

Po miesiącu obowiązywania split payment widać już wiele problemów, przed którymi stanęli podatnicy chcący korzystać z tej formy rozliczeń. Nowe rozwiązania często generują dodatkowe koszty, przez co zniechęcają do ich stosowania.

1 lipca br. weszły w życie przepisy sankcjonujące mechanizm podzielonej płatności. Nowe zapisy wprowadzone do ustawy o podatku od towarów i usług miały kompleksowo regulować działanie split payment, wskazując w sposób jasny zasady jego zastosowania czy korzyści z wyboru takiej formy rozliczeń. W praktyce jednak okazało się, że podatnicy stanęli przed problemami, które niejednokrotnie prowadzą do ograniczenia możliwości w zastosowaniu mechanizmu podzielonej płatności.

FAKTURY WALUTOWE

Zgodnie z wprowadzonymi przepisami mechanizm podzielonej płatności może zostać zastosowany w transakcjach między podatnikami (sektor B2B), przy przelewach dokonywanych w złotych pomiędzy rachunkami prowadzonymi przez banki w Polsce bądź SKOK-i. W rzeczywistości gospodarczej rozliczenia pomiędzy podatnikami są jednak niejednokrotnie dokonywane w innych walutach. Czy w takiej sytuacji nabywca towaru bądź usługi nie może skorzystać z możliwości rozliczenia przy użyciu split payment?

Banki wskazują, że technicznie jest to wykonalne, lecz od podatnika wymaga większego nakładu czasu i pieniędzy. Aby zastosować split payment do faktur walutowych, należy wykonać dwa oddzielne przelewy – jeden w kwocie netto z konta walutowego, czyli w tradycyjnym formacie, drugi – w złotych na konto VAT sprzedawcy w formacie podzielonej płatności. Otwarte pozostaje pytanie, czy konieczność podjęcia dodatkowych działań, niejednokrotnie wiążących się z zapłatą prowizji za przelew, nie zniechęci podatników do skorzystania z tej możliwości.

Dotychczas podatnicy chętnie korzystali z możliwości kumulowania wielu przelewów. Wysyłany był jeden przelew, który dotyczył wielu faktur. Tymczasem mechanizm split payment wymusza regulowanie płatności za poszczególne faktury odrębnymi przelewami, tak aby jedna płatność dotyczyła jednej faktury.

Jak wynika z wyjaśnień Ministerstwa Finansów, takie regulacje mają na celu zapewnienie przejrzystości dokonywanych płatności. Obawy podatników wywołuje fakt, iż podzielenie płatności na oddzielne przelewy będzie wymagało od nich poświęcenia zdecydowanie większej ilości czasu na techniczne wprowadzanie przelewów. Ponadto będą musieli płacić za każdy przelew z osobna. Wydaje się, że w takiej sytuacji nie zdecydują się oni na zastosowanie mechanizmu podzielonej płatności.

RACHUNKI PRZEDSIĘBIORCÓW

Polskie przepisy nie przewidują wprost konieczności zakładania odrębnego rachunku firmowego przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Na cele prowadzonej działalności mogą one korzystać z prywatnych rachunków oszczędnościowo-rozliczeniowych. Choć organy podatkowe odradzają takie działanie, to jednak wiele mikro- i małych przedsiębiorstw korzysta właśnie z takiej możliwości.

W opublikowanych wyjaśnieniach Ministerstwo Finansów wprost stwierdza, że przepisy nie przewidują w takiej sytuacji możliwości skorzystania ze split payment. Przepisy wskazują bowiem jasno, że mechanizm podzielonej płatności może być stosowany tylko przy przelewach na rachunek rozliczeniowy bądź imienny rachunek w SKOK prowadzony dla działalności gospodarczej. Oznacza to, że prywatne rachunki przedsiębiorców, z których korzystają oni również w działalności gospodarczej, są wyłączone spod jego zastosowania. Banki wyjaśniają, że przelew

dokonany za pomocą komunikatu przelewu na rachunek oszczędnościowo-rozliczeniowy kontrahenta zostanie odrzucony.

FAKTORING

Faktoring jest to działalność polegająca w głównej mierze na wykupywaniu przez faktora nieprzeterminowanych wierzytelności przedsiębiorstw należnych im od kontrahentów z tytułu przeprowadzonych transakcji. Oznacza to, że faktor płaci faktorantowi należność, która jest mu należna od podmiotu trzeciego (nabywcy towaru bądź usługi). Faktor otrzymuje natomiast płatność od owego podmiotu trzeciego.

Wśród podmiotów świadczących usługi faktoringu wątpliwości budzą zapisy wprowadzone do ustawy VAT. Wskazuje się w nich (art. 108a ust. 5), że podatnik, który otrzyma płatność przy zastosowaniu mechanizmu podzielonej płatności za świadczenie, w którym nie był dostawcą, odpowiada solidarnie z dostawcą za nierozliczony podatek do wysokości kwoty otrzymanej na rachunek VAT. Ustawodawca wprowadził również zapis uwalniający faktora od odpowiedzialności solidarnej, uzależniając jednak zwolnienie od solidarnej odpowiedzialności od tego, czy faktor również przelewa otrzymane pieniądze na rzecz faktoranta przy zastosowaniu split payment. W praktyce pojawiły się jednak wątpliwości. Należy bowiem pamiętać, że założeniem faktoringu jest udzielenie finansowania sprzedawcy, w związku z czym to faktor pierwszy zleca przelew, nie wiedząc jeszcze, czy sam otrzyma płatność z użyciem split payment. Ponadto, zasadniczo kwoty z przelewu dokonanej przez faktora na rzecz faktoranta, a później od nabywcy na rzecz faktora mogą się różnić. Faktor udziela bowiem finansowania, otrzymując za nie wynagrodzenie (wplaca faktorantowi np. 90 proc. kwoty z faktury). Taka konstrukcja przepisów może spowodować wzrost kosztów faktoringu.

BARTER, KOMPENSATA

W rzeczywistości gospodarczej przedsiębiorcy stosują różne formy rozliczeń. Z jednej strony mogą wymieniać pomiędzy sobą określone towary bądź usługi, przeprowadzając tym samym transakcje bez faktycznego przepływu środków. Ponadto, w sytuacji powstania wzajemnych zobowiązań mogą je kompensować, również bez przeprowadzania jakichkolwiek transakcji na kontach bankowych.

Jak wynika z konstrukcji przepisów, takie transakcje zostały wyłączone spod możliwości zastosowania split payment. Jeśli nie dochodzi do fizycznego przekazania środków finansowych pomiędzy kontami przedsiębiorców, to nie ma możliwości skorzystania z mechanizmu podzielonej płatności.

RACHUNEK POWIERNICZY

Przy niektórych transakcjach (usługi budowlane) niejednokrotnie inwestorzy posługują się tzw. rachunkiem powierniczym. Czy ich kontrahenci mogą zastosować mechanizm podzielonej płatności? Odpowiedź Ministerstwa Finansów jest negatywna. Podmioty dokonujące płatności na rachunek powierniczy nie mogą skorzystać z ochrony, jaką ma zapewnić nowy mechanizm. Jak bowiem wskazuje Ministerstwo Finansów, rachunek powierniczy nie jest ani rachunkiem rozliczeniowym, ani imiennym rachunkiem w SKOK, do których odnoszą się wprowadzone przepisy.

BRAK ŚRODKÓW NA KONTACH

Jeśli podatnik będzie robił przelew za pomocą specjalnego komunikatu przelewu, to w pierwszej kolejności wykazana kwota VAT będzie regulowana z rachunku VAT. A co w sytuacji, kiedy kwota podatku do zapłaty będzie przewyższała tę znajdującą się na koncie VAT? W takiej sytuacji bank pobierze brakującą kwotę z rachunku rozliczeniowego. Jednak w sytuacji odwrotnej – brak środków na koncie rozliczeniowym przy jednoczesnym posiadaniu pieniędzy na koncie VAT – nie będzie możliwości dopłacenia brakującej kwoty netto z rachunku VAT.

PRZELEWY POMIĘDZY BANKAMI

Zgodnie z ustawą o VAT oraz wyjaśnieniami Ministerstwa Finansów, nie ma możliwości dokonywania przelewów pomiędzy rachunkami VAT prowadzonymi dla podatnika w różnych bankach. Dlaczego? Ministerstwo wyjaśnia, że ustawa wprowadza zamknięty katalog płatności, które mogą być realizowane z konta VAT i nie dopuszcza przy tym przelewów pomiędzy rachunkami VAT prowadzonymi dla tego samego podmiotu. Ministerstwo nie wyjaśnia przy tym jaki cel ma takie ograniczenie.

Banki jednak uspokajają podatników. Twierdzą, że nie będą weryfikować, kto jest właścicielem konta VAT, na które jest robiony przelew, więc technicznie taka możliwość jest. Co jednak w takiej sytuacji zrobi Ministerstwo Finansów, pozostaje kwestią otwartą.

PACZKI PRZELEWÓW, INTERFEJS BANKOWY

Jak już zostało wskazane, podstawową zasadą split payment jest wykonanie jednego przelewu w odniesieniu do jednej płatności (faktury). Oznacza to, że podatnik nie może jedną kwotą opłacić kilku faktur. W związku z tym pojawiły się wątpliwości, co w przypadku paczek przelewów czy interfejsów bankowych.

Teoretycznie nie ma z tym żadnych problemów. Jeśli interfejs będzie odpowiednio wygenerowany, to forma wprowadzenia przelewu nie będzie miała wpływu na możliwość zastosowania split payment. Przedsiębiorcy jednak biją na alarm. Komunikaty przelewów wymagają wpisania dodatkowych danych. Wygenerowanie interfejsu zawierającego niezbędne informacje wymaga od nich dopasowania systemów informatycznych, co generuje dodatkowe koszty po ich stronie. Nie wiadomo zatem czy zdecydują się na takie działanie. ?

Podstawa prawna: art. 108a – 108e ustawy z 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r., poz. 1221 ze zm.)

Anna Piskor, doradca podatkowy, Senior Associate we wrocławskim biurze Rödl & Partner

NOWE PRZEPISY WYMAGAJĄ DOPRECYZOWANIA

Split payment wywołuje wiele wątpliwości wśród podatników. Niektóre wprowadzone rozwiązania generują po stronie podatników dodatkowe koszty, w związku z czym rezygnują oni z uzyskanej możliwości dzielenia płatności. Wydaje się, że mechanizm split payment wprowadzony w Polsce wymaga jeszcze dopracowania tak, aby podatnicy mieli pełną dobrowolność w jego zastosowaniu. Obecne uregulowania często nie uwzględniają bowiem wielości transakcji dokonywanych w rzeczywistości gospodarczej, w związku z czym skutecznie uniemożliwiają nabywcom skorzystanie z wprowadzonego prawa.

Źródło: <https://www.rp.pl/VAT/307309940-Split-payment---VAT-problemy-podatnikow-w-praktyce.html>